

Ubl. 20/1 68

Språkvårdsspalten

1

Hur skall man böja och uttala ordet *check*? — Det kan heta både *checkar* och *checker*, men den förra formen, alltså *checkar*, an-

ses vara bättre och brukas åtminstone av en del banker. Det riktiga uttalet är med *tj-* i början. Det ord *checka* som förekommer t. ex. i resebyråspråk (ett engelskt

ord) uttalas också med *tj-* i början. Det betyder »kontrollera» och sammanhänger för resten med *check* som ursprungligen betydde »kontrollremsa».

2

Hur skall man på svenska återge finska ord som *tiedoitustilaisuus*, *neuvottelutilaisuus*, *keskustelutilaisuus*, *esittelytilaisuus*? — Det svenska ordet *tillfälle* betyder normalt »tidpunkt» (t. ex. *vid detta tillfälle*) eller »lämplig tidpunkt», »möjlighet» (t. ex. *taga tillfället i akt*, *begagna tillfället*, *tillfälle att träffa någon*). Det finska *tilaisuus* har ungefär dessa betydelser, men också en betydelse »möte», »tillställning». I de nämnda finska orden har *tilaisuus* just den betydelsen. Det är ganska vanligt att i vår svenska påträffa detta *tilaisuus* översatt med *tillfälle* och det kan låta illa (»bönstillfälle» för *bönmöte*

o. likn.). I de nämnda orden bör »*tilaisuus*» lämnas översatt. *Tiedoitustilaisuus* blir alltså »information», *neuvottelutilaisuus* »rådpläning» eller »överläggning», *keskustelutilaisuus* »diskussion» eller »debatt», *esittelytilaisuus* »demonstration» eller »visning».

3

Hur uttalas ordet *guide*? Vad kallas det som en guide sysslar med — är det *guiding*, *guidning* eller *guidering*? — Hos oss torde ordet, såvitt jag vet, alltid uttalas »gajd», och det uttalet är också vanligt i Sverige. Men där förekommer också formen *gid*, uttalad »gidd». Den egendomliga vacklan i uttalet beror på att ordet, stavat *guide*, förekommer både i franskan och (inlånad därifrån) i engelskan. På franska uttalas det »gidd», på engelska ungefär »gajd». — *Guidering* är ett rent språkfel, *guiding* är inte heller gärna möjligt, utan det bör heta *guidning*.

4

Vilket genus har namnet *Sahara*? — Det är neutrum (det-genus), således *det heta Sahara*. Överlag brukar länders och orters namn vara det-genus. Ett vanligt fel mot regeln ser man vid stadsnamn. Det bör heta t. ex. *Vasa är känt* (icke: *känd*) för sina esplanader; *Kaskö är litet* osv. Fel som *känd* och *liten* i sådana fall beror på att man har tänkt på ordet *stad*.

CARL-ERIC THORS.